

Sygnatura akt II AKa 77/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: S.S.A. Robert Wróblewski (spr)

Sędziowie: S.A. Cezariusz Baćkowski

S.A. Wiesław Pędziwiatr

Protokolant: Anna Turek

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej Dariusza Szyperskiego

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r.

sprawy **R. F.**

o zadośćuczynienie za niewątpliwe niesłuszne tymczasowe aresztowanie

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 26 stycznia 2016 r. sygn. akt III Ko 264/15

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G., tytułem pomocy prawnej z urzędu udzielonej wnioskodawcy R. F. w postępowaniu odwoławczym, 180 zł podwyższone o 41,40 zł VAT,

III. stwierdza, że koszty sądowe za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 10 sierpnia 2015 roku do Sądu wpłynął wniosek R. F. o zasądzenie na jego rzecz 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie (od 28 stycznia 1995 roku do 16 marca 1995 roku), zastosowane przez Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej w sprawie o sygnaturze akt II K 319/93.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 26 stycznia 2016 roku (sygnatura akt III Ko 264/15), oddalił wniosek R. F. na podstawie art. 555 k.p.k. oraz rozstrzygnął o kosztach związanych z udziałem pełnomocnika ustawionego z urzędu i kosztach postępowania.

Z wyrokiem tym nie pogodził się wnioskodawca R. F., w którego imieniu apelację wniósł pełnomocnik. W apelacji pełnomocnik zarzucił: obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 555 k.p.k. poprzez błędne ustalenie, że w sprawie wnioskodawca nie uczynił zadość wymogom tego przepisu.

Tak formułując zarzut pełnomocnik wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, z uwagi na fakt, że w niniejszej sprawie nie wykazano uchybienia treści art. 555 k.p.k.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy R. F. jest niezasadna.

Z argumentacji skarżącego, zawartej w uzasadnieniu apelacji (strona 2) bezsporne jest, że: „Sąd zbadał naruszenie zasad współżycia społecznego w kontekście art. 5 k.c. i w tym zakresie nie jest formułowany zarzut.”. Natomiast pełnomocnik krytykuje zaskarżony wyrok w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy zastosował art. 555 k.p.k. Otóż w ocenie skarżącego orzeczenie (postanowienie o uchyleniu tymczasowego aresztowania) nie dotarło do wiadomości wnioskodawcy, co sprawia, że bieg terminu zgłoszenia roszczeń odszkodowawczych nie został zatamowany, a ciężar dowodu, że do przedawnienia doszło leży po stronie prokuratora.

Zarzut sformułowany w apelacji jest chybiony.

Jest tak przede wszystkim dlatego, ponieważ wobec utrwalonego orzecznictwa, zgodnie z którym do wyjątkowych okoliczności, które usprawiedliwiałyby uchybienie terminowi określonym w art. 555 k.p.k., można zaliczyć w szczególności: długotrwałą obłąaną chorobę, całkowity upadek sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej, chorobę psychiczną (której u wnioskodawcy nigdy nie stwierdzono), ubezwłasnowolnienie, długotrwały pobyt za granicą połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem.

Do takich okoliczności natomiast nie można zaliczyć przekroczenia terminu do wystąpienia z roszczeniem z powodu braku wiedzy o nim, braku informacji w tym zakresie ze strony sądu (za wyjątkiem sytuacji, w których doszło do błędnego pouczenia ze strony organu procesowego), braku wykształcenia prawniczego, czy inaczej nieznanomości prawa (w sytuacji pełnej swobody realizowania swych uprawnień choćby za pośrednictwem osób świadczących fachową pomoc prawną); (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 sierpnia 2012 r., w sprawie II AKa 261/12, LEX nr 1236117; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 maja 2013 r., w sprawie II AKa 70/13, LEX nr 1321971; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 stycznia 2013 r., w sprawie II AKa 511/12, LEX nr 1298224).

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu podziela zapatrywanie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (wyrażone w wyroku z 9 października 2014 r., w sprawie II AKa 342/14, Prok.i Pr.-wkł. 2015/5/55 i KZS 2014/12/91), że do okoliczności, które usprawiedliwiałyby uchybienie terminowi określonym w art. 555 k.p.k., nie można również zaliczyć braku zainteresowania strony biegiem postępowania karnego i stąd nieznanomości wydanego w nim rozstrzygnięcia, która to postawa może być postrzegana wyłącznie w kategoriach braku dbałości o własne sprawy, a nie szczególnych, wyjątkowych okoliczności, które dawałyby podstawę do stwierdzenia naruszenia zasad współżycia społecznego. Podobnie do takich szczególnych okoliczności nie można zaliczyć niechęci do systemu prawnego i poczucia krzywdy, które w wypadku niewątpliwie niesłusznego pozbawienia wolności nie mają charakteru wyjątkowego, a w żadnym razie nie stanowią usprawiedliwienia dla niezachowania terminu do wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym.

Warto tutaj przypomnieć, że z prawdziwych ustaleń Sądu Okręgowego, opartych na dokumentach zgromadzonych w sprawie (w tym przede wszystkim z informacji zawartej na karcie 7 akt) i z zeznań wnioskodawcy, jednoznacznie wynika, że został on zwolniony z aresztu w dniu 16 marca 1995 roku, w dniu 10 października był zatrzymany, a tymczasowo aresztowany dopiero 18 listopada 1996 roku. Tymczasem Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej rozstrzygnął o umorzeniu postępowania karnego przeciwko R. F. w dniu 11 kwietnia 1995 roku, a zatem wówczas, kiedy wnioskodawca przebywał na wolności, co więcej – jak wynika z jego zeznań złożonych przed Sądem Apelacyjnym – był on obecny na rozprawie głównej.

Nie sposób zatem uwierzyć, że wnioskodawca przez 20 lat nie miał sposobności zapoznania się z rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, skoro doskonale wiedział o toczącym się przeciwko niemu, jako oskarżonemu, postępowaniu i uczestniczył w nim przeciw przed Sądem.

Absolutnie brak jest zatem w tej sprawie wyjątkowych okoliczności, które usprawiedliwiłyby uchybienie przez R. F. terminowi określonym w art. 555 k.p.k. W szczególności do okoliczności takich nie można zaliczyć 20 letniego braku zainteresowania wnioskodawcy biegiem postępowania karnego i stąd nieznanego wydanego w nim rozstrzygnięcia, która to postawa może być postrzegana wyłącznie w kategoriach braku dbałości R. F. o własne sprawy, a nie szczególnych, wyjątkowych okoliczności, które dawałyby podstawę do stwierdzenia naruszenia zasad współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy, jak przekonują motywy zaskarżonego wyroku, miał na uwadze wszystkie ww. okoliczności i nie ma żadnych racjonalnych powodów, aby kwestionować prawidłowość ich oceny, w szczególności argumentów przemawiających za tym nie dostarcza skarżący w apelacji.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze rozstrzygnięto w myśl zasady wyrażonej w art. 554 § 2 k.p.k. in fine.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

SSA Cezariusz Baćkowski SSA Robert Wróblewski SSA Wiesław Pędziwiatr